

**Sygn. akt I C 1245/19**

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie, I Wydział Cywilny

w składzie :

**Przewodniczący: Sędzia Ewa Gut**

Protokolant: Katarzyna Koziół

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2020 r. w Tarnowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

przeciwko: S. K. i Z. K.

o zapłatę

I. zasądza solidarnie od pozwanych: Z. K. i S. K. na rzecz strony powodowej (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 112.826,99 zł. (sto dwanaście tysięcy osiemset dwadzieścia sześć złotych 99/100) w tym:

- kwotę 103.046,83 zł. (sto trzy tysiące czterdzieści sześć złotych 83/100) wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 29 listopada 2019 r. do dnia zapłaty,
- kwotę 5.209,04 zł. (pięć tysięcy dwieście dziewięć złotych 04/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 5 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty,
- kwotę 4.571,12 zł (cztery tysiące pięćset siedemdziesiąt jeden złotych 12/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 05 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty

II. zasądza solidarnie od pozwanych: Z. K. i S. K. na rzecz strony powodowej (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 5.663,92 zł. (pięć tysięcy sześćset sześćdziesiąt trzy złote 92/100) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

**Sygn. akt I C 1245/19**

## UZASADNIENIE

**wyroku z dnia 23 września 2020 roku**

Strona powodowa (...) Bank S.A. z siedzibą w W. wniosła w dniu 05 grudnia 2019 r. w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozew przeciwko Z. K. i S. K. o zapłatę. Zgodnie z żądaniem pozwu, strona powodowa domagała się zasądzenia od pozwanych solidarnie na jej rzecz tytułem kapitału kwoty 103.046,83 zł. wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 29 listopada 2019 r. do dnia zapłaty, kwoty 5.209,04 zł. tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kwoty 4.571,12 zł. tytułem odsetek karnych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Strona powodowa dochodziła także od pozwanych kosztów procesu.

Na uzasadnienie pozwu strona powodowa podała, że dochodzi od pozwanych należności z tytułu zawartej z nimi umowy kredytu numer (...) z dnia 21 marca 2016 r. Pozwani – wg treści pozwu – nie wywiązali się z warunków określonych w umowie, co spowodowało powstanie wymagalnego zadłużenia, które na dzień 05 grudnia 2019 r. wynosiło 112.826,99 zł. (k.3-6).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 28 lutego 2020r. sygn. akt I C 1245/19 Sąd Okręgowy w Tarnowie uwzględnił powództwo w całości (k.55).

Od powyższego nakazu pozwani złożyli sprzeciw, wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Pozwani nie zakwestionowali faktu zawarcia umowy kredytu konsumpcyjnego ze stroną powodową oraz otrzymania wezwań do zapłaty i oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, lecz zgłosili zarzut przedwczesności powództwa oraz bezpodstawności żądania w zakresie naliczania przez bank odsetek karnych w przypadku naliczania odsetek podstawowych. W zakresie pierwszego z zarzutów pozwani podali, że zaprzestanie przez ich spłacania kredytu nie wynikało z ich złej woli, lecz przyczyną tego były problemy finansowe spowodowane stratami w prowadzonym przez nich gospodarstwie rolnym i nie podjęciem przez bank rozmów z pozwanymi w zakresie kolejnej restrukturyzacji kredytu. A zatem w ocenie pozwanych, brak restrukturyzacji kredytu stanowi naruszenie zasad współzycia społecznego i powoduje, że żądanie zapłaty jest przedwczesne. W zakresie drugiego ze zgłoszonych w sprzeciwie zarzutów pozwani wskazali, że zapis umowy o naliczaniu przez bank odsetek karnych w przypadku naliczania odsetek podstawowych powinien zostać uznany za nieważny, gdyż dochodzi do dublowania odsetek za ten sam okres, co - zdaniem pozwanych - jest niezgodne z przepisami prawa i ustalenie, czy takie naliczanie odsetek jest prawidłowe wymaga wiedzy specjalistycznej tj. opinii biegłego z zakresu rachunkowości, księgowości, finansów i spraw bankowych. (k.61-63, 103-105)

W odpowiedzi na sprzeciw pozwanych strona powodowa w piśmie złożonym w dniu, 14 maja 2020 r. zaprzeczyła wszystkim zarzutom i twierdzeniom pozwanych oraz dodatkowo uzasadniła swoje stanowisko w sprawie, powołując się na przedłożone dokumenty, wykazujące wysokość zadłużenia pozwanych, brak porozumienia w zakresie spłaty zadłużenia po dokonaniu pierwszej restrukturyzacji kredytu, jak również zaprzeczyła jakoby naliczanie odsetek karnych od należności kapitałowej przeterminowanej i naliczanie odsetek umownych od kapitału niewymagalnego stanowiło niedopuszczalne naliczanie podwójnych odsetek. (k.176-179).

***Sąd ustalił następujący stan faktyczny, który był niesporny pomiędzy stronami i wynikał z dołączonych do akt sprawy dokumentów, które nie były kwestionowane przez pozwanych:***

***- na podstawie umowy kredytu – (k. 23-26) oraz potwierdzenia realizacji przelewu z dnia 21 marca 2016 r. (k.185) ustalono:***

W dniu 21 marca 2016 r. pozwani: Z. K. i S. K. zawarli ze stroną powodową (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę kredytu konsumpcyjnego gotówkowego nr (...), na mocy której strona powodowa udzieliła pozwanym kredytu w kwocie 164.293,54 zł., przeznaczonego na sfinansowanie potrzeb konsumpcyjnych kredytobiorcy i prowizji bankowej.

Kwota kredytu obejmowała całkowitą kwotę kredytu, która wynosiła 150.000 zł. oraz kwotę przeznaczoną na zapłatę kosztów związanych z udzieleniem kredytu tj. prowizji bankowej w wysokości 14.293,54 zł. Okres kredytowania został ustalony na 60 miesięcy. Z kolei odsetki od kapitału kredytu miały wynosić kwotę 34.948,37 zł. Strony jednocześnie w umowie ustaliły, że wysokość odsetek od kapitału może ulec zmianie w przypadku zmiany wysokości oprocentowania w czasie trwania umowy oraz w przypadku dokonania przez kredytobiorcę przedterminowej częściowej lub całkowitej spłaty kredytu.

Z § 2 umowy wynika, że kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która w dniu podpisania umowy wynosiła 7,95 % w stosunku rocznym. Całkowita kwota kredytu wynosiła 150.000 zł. i nie obejmowała ona

kredytowanych kosztów kredytu. Natomiast całkowita kwota do zapłaty przez pozwanych ustalona w dniu zawarcia umowy wynosiła 199.241, 91 zł.

Rzeczywista roczna stopa oprocentowania na dzień zawarcia umowy wynosiła 12,6%.

Jak wynika z § 3 ust. 2 umowy raty kredytu były równe i płatne w okresach miesięcznych 10 dnia każdego miesiąca. Wysokość raty kredytu wynosiła 3.327,35 zł., przy czym strony ustaliły, że wysokość pierwszej raty, która była ratą wyrównawczą nie będzie niższa niż 2.928,26 zł. Pierwsza rata kredytu miała być płatna do dnia 10 kwietnia 2016 r. Pozwani – zgodnie z zapisami umowy – byli zobowiązani do zapewnienia na rachunku ROR otwartym i prowadzonym dla nich przez stronę powodową, środków na pokrycie wymagalnych należności banku wynikających z przedmiotowej umowy kredytu w terminach ich wymagalności, a w sytuacji, gdy w tym terminie nie zapewnią środków na pełne pokrycie należności, to powstanie po ich stronie wymagalne zadłużenie.

Przez cały czas obowiązywania umowy kredytobiorca miał prawo do otrzymania w każdym czasie, bezpłatnie harmonogramu spłat.

Jak wynika z § 5 umowy kredytowej, oprocentowanie kredytu ulegało zmianie przypadku zmiany stopy procentowej rynku międzybankowego WIBOR 3M o co najmniej 0,25 pp. O zmianie stopy procentowej bank był zobowiązany informować kredytobiorców, przesyłając zmieniony harmonogram spłat. Zmiana harmonogramu wynikająca ze zmiany oprocentowania nie wymagała sporządzenia aneksu do umowy. Z § 5 ust. 6 wynika, że każdorazowa zmiana wysokości oprocentowania nie może powodować wzrostu oprocentowania ponad obowiązujące odsetki maksymalne określone w art. 359 § 2<sup>1</sup> k.c. W przypadku, gdy ze względu na zmiany wysokości odsetek maksymalnych określonych w art. 359 § 2<sup>1</sup> k.c. wysokość oprocentowania zmiennego kredytu przekroczy wysokość odsetek maksymalnych od dnia wejścia w życie zmiany, oprocentowanie kredytu ulegało obniżeniu do nowej wysokości odsetek maksymalnych. W razie ponownego podwyższenia wysokości odsetek maksymalnych od dnia wejścia w życie przedmiotowych zmian, oprocentowanie kredytu ulegało podwyższeniu do wysokości wynikającej z umowy, nie wyższej jednak niż odsetki maksymalne.

Z treści § 7 mowy wynika, że w przypadku opóźnienia w terminowym regulowaniu przez pozwanych zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy, bank będzie pobierał od kwoty niespłaconych w terminie zobowiązań podwyższone odsetki, w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie określonych w art.481 § 2<sup>1</sup> k.c. (stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego). Odsetki podwyższone były pobierane począwszy od dnia następującego po wynikającym z umowy i wskazanych w harmonogramie spłat terminie wymagalności danego zobowiązania pieniężnego, aż do dnia spłaty tego zobowiązania.

Z kolei jak wynika z § 9 umowy bank był uprawniony do wypowiedzenia umowy z zachowaniem 30 – dniowego okresu wypowiedzenia w razie między innymi:

- a) opóźnienia kredytobiorcy z zapłatą pełnej raty wynikającej z harmonogramu spłat za co najmniej jeden okres płatności pod warunkiem wezwania kredytobiorcy przez bank do zapłaty zaległości w terminie nie krótszym niż 14 dni roboczych i braku spłaty zaległości w odpowiedzi na to wezwanie we wskazanym przez bank terminie,
- b) niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu,
- c) utraty zdolności kredytowej przez kredytobiorcę.

W § 9 ust. 2 umowy kredytu ustalono, że po upływie okresu wypowiedzenia umowy, kredytobiorca jest zobowiązany do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami należnymi bankowi za okres korzystania z kredytu.

W § 10 przedmiotowej umowy strony uzgodniły, że kredytobiorca ma prawo bez podania przyczyny odstąpić od umowy w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia poprzez złożenie bankowi pisemnego oświadczenia na adres wskazany we wręczanym kredytobiorcy wzorze oświadczenia o odstąpieniu od umowy, a dla zachowania powyższego

terminu wystarczające jest wysłanie oświadczenia przed upływem tego terminu. Odstąpienie od umowy kredytu nie powodowało dla kredytobiorcy żadnych kosztów z tym związanych, w tym w szczególności kredytobiorca nie był zobowiązany do uiszczenia odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia jego spłaty. Kredytobiorca miał obowiązek zwrócić bankowi niezwłocznie kwotę wypłaconego kredytu, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W przypadku odstąpienia przez kredytobiorcę od umowy bankowi nie przysługiwały żadne inne opłaty, z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez bank na rzecz organów administracji publicznej oraz opłat notarialnych (o ile wystąpiły).

W dni 21 marca 2016 r. strona powodowa przekazała pozwany za pośrednictwem przelewu bankowego, na rachunek bankowy pozwanych, kwotę kredytu w wysokości 164.293,54 zł.

**- na podstawie aneksu nr (...) do Umowy kredytu konsumpcyjnego gotówkowego nr (...) z dnia 21 marca 2016 r. i harmonogramu spłat kredytu z dnia 21.05.2018 r. (k.27-29 i k. 30) ustalono:**

Z powodu zaległości w spłacie kredytu, która na dzień 21 maja 2018 r. wynosiła kwotę 5.229,04 zł. i została potwierdzona przez pozwanych, pozwani złożyli wniosek o restrukturyzację zadłużenia wynikającego z przedmiotowej umowy kredytowej. Jako przyczynę wniosku o restrukturyzację zadłużenia pozwani wskazali: „chwilowe pogorszenie sytuacji finansowej”.

W dniu 21 maja 2018 r. pozwani zawarli ze stroną powodową Aneks nr (...) do umowy kredytu konsumpcyjnego gotówkowego nr (...) z dnia 21 marca 2016 r., na mocy którego strony wydłużyły okres spłaty zobowiązania wynikającego z przedmiotowej umowy kredytu o 48 miesięcy tj. do 10 marca 2025 r., dokonały kapitalizacji odsetek umownych wymagalnych i niewymagalnych poprzez ich doliczenie do kapitału kredytu, który w wyniku tej kapitalizacji wyniósł 106.224,87 zł. oraz wprowadziły karencję w spłacie całości rat kapitałowo – odsetkowych na okres 3 miesięcy tj. do dnia 10 września 2018 r. Strony ustaliły też, że odsetki naliczone w okresie karencji zostaną doliczone do pierwszej raty kapitałowo – odsetkowej płatnej po upływie karencji. Bank w dniu podpisania aneksu przekazał pozwany obowiązujący ich harmonogram spłat.

Z uwagi na zwiększenie kwoty kapitału kredytu do kwoty 106.224,87 zł., całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia aneksu wynosił 32.551,64 zł., a ostateczna wysokość całkowitego kosztu kredytu uzależniona była od zmian poziomu oprocentowania kredytu w całym okresie kredytowania oraz parametrów wskazanych w § 3 ust. 3 aneksu. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania kredytu według stanu na dzień sporządzenia aneksu wynosiła 15,63 %, zaś całkowita kwota kredytu do zapłaty przez kredytobiorców (pozwanych) według stanu na dzień sporządzenia aneksu wynosiła 138.776,51 zł.

Jak wynika z § 3 aneksu oprocentowanie kredytu w okresie obowiązywania aneksu jest zmienne i w dniu zawarcia aneksu wynosiło 7,95 % w skali roku. Warunki i tryb zmiany stopy oprocentowania określała Umowa Kredytu (§ 3 ust 2 aneksu). Kredytobiorcy oświadczyli, że są świadomi ryzyka wynikającego ze zmiennego oprocentowania w okresie kredytowania i zaakceptowali to ryzyko. W §3 ust. 3 aneksu wskazano, że zmiana stopy procentowej będzie miała wpływ na wartość ekspozycji kredytowej oraz na wartość rat płaconych przez Kredytobiorców w okresie kredytowania.

Zgodnie z zapisami aneksu pozwany przysługiwało prawo odstąpienia od aneksu w sposób określony w aneksie.

Z § 5 przedmiotowego aneksu wynika z kolei, że w przypadku powstania zaległości w spłacie całości lub części dwóch rat określonych w § 1 aneksu, bank będzie uprawniony o wypowiedzenia umowy kredytu z zachowaniem 1 – miesięcznego okresu wypowiedzenia, po uprzednim wezwaniu kredytobiorcy do zapłaty zaległych rat lub ich części, w terminie nie krótszym niż 7 dni od dnia otrzymania wezwania.

**- na podstawie harmonogramu spłat kredytu (k. 30), szczegółowego rozliczenia do umowy kredytu nr (...) (k.50-51), wezwań do zapłaty z dnia 25 marca 2019 r. (k.31-33, 34-36) książki nadawczej (k. 37), wniosku pozwanych o restrukturyzację z dnia 15 kwietnia 2019 r. (k.183), pisma strony powodowej z dnia 7 maja 2019 r. (k.184) oraz zeznań pozwanych (k.247-248v) ustalono:**

Pozwani po zawarciu aneksu nr (...) do umowy kredytowej i po upływie okresu karencji, spłacali raty kredytu od dnia 10 września 2018 r. do dnia 17 grudnia 2018 r., a od dnia 1 stycznia 2019 r. zaprzestali spłaty tych rat. W związku z zaległościami w spłacie kredytu za miesiące: styczeń, luty i marzec 2019 r. strona powodowa pismem z dnia 25 marca 2019 r., nadanym w Urzędzie Pocztowym w dniu 27 marca 2019 r., wezwała pozwanych do uregulowania w terminie 14 dni roboczych od daty doręczenia ww. monitu zaległości w kwocie 5.210,04 zł., na którą składała się kwota 3.219,71 zł. tytułem należności kapitałowej, kwota 1.934,98 zł. tytułem odsetek umownych, kwota 55,35 zł. tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie w spłacie należności kapitałowej. W treści tego pisma strona powodowa poinformowała pozwanych o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania wniosku o restrukturyzację zadłużenia oraz poinformowała, że w przypadku braku spłaty całości należności i niezłożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia w ww. podanym terminie, umowa o kredyt nr (...) zostanie wypowiedziana.

Powyższe wezwania zostały doręczone pozwanym w dniu 01 kwietnia 2019 r.

Pozwani w dniu 15 kwietnia 2019 r. złożyli do strony powodowej podanie (wniosek o restrukturyzację kredytu) o przełożenie zaległych i bieżących rat między innymi z przedmiotowego kredytu na miesiąc wrzesień 2019 r., wskazując, że mają trudności finansowe wynikające z suszy, która wystąpiła wiosną 2018 r., co spowodowało obniżenie plonów pszenicy i soi o 50 %. Pozwani podnieśli, że w związku z tym nie posiadają środków finansowych na spłatę kredytów zaciągniętych u strony powodowej na podstawie trzech umów kredytowych, lecz nie uchylają się od ich spłaty do końca.

W odpowiedzi na powyższy wniosek, strona powodowa zobowiązała pozwanych do niezwłocznego kontaktu telefonicznego. Do restrukturyzacji kredytu jednak nie doszło, ponieważ strona powodowa zaproponowała warunki restrukturyzacji, które – w ocenie pozwanych – były nie do spełnienia. Wg pozwanych strona powodowa domagała się natychmiastowej spłaty trzech zaległych rat z wszystkich trzech kredytów, co stanowiło kwotę ok. 20.000 zł., którą pozwani nie dysponowali.

**- na podstawie oświadczenia Banku o wypowiedzeniu umowy z dnia 18 czerwca 2019 r. wraz z dowodami doręczeń (k. 38-41), szczegółowego rozliczenia umowy (k. 50-51) oraz zeznań pozwanych (k.247-248v) ustalono:**

Pozwani od dnia 1 stycznia 2019 r. zaprzestali spłacania rat kredytu i w związku z tym strona powodowa pismem z dnia 18 czerwca 2019 r. wypowiedziała pozwanym umowę kredytu nr (...) z zachowaniem okresu wypowiedzenia określonego w umowie tj. 1 miesiąca, liczonego od dnia doręczenia przedmiotowego pisma. Bank poinformował pozwanych, że w następującym dniu po upływie okresu wypowiedzenia całość środków kredytowych wraz z odsetkami i kosztami staje się wymagalna i podlega natychmiastowemu zwrotowi na wskazany w treści tego pisma rachunek bankowy. Strona powodowa poinformowała także pozwanych, że rozważy możliwość cofnięcia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy w przypadku uregulowania w okresie wypowiedzenia całości zaległości obejmujących na dzień sporządzenia ww. pisma następujące kwoty:

- 6.548,85 zł. tytułem należności kapitałowej,
- 3.874,89 zł. tytułem odsetek umownych,
- 208,55 zł. tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie

Powyższe pisma zostały osobiście odebrane przez pozwaną - Z. K. w dniu 24 czerwca 2019 r.

**- na podstawie ostatecznego wezwania do zapłaty z dnia 19 sierpnia 2019 r.(k. 43-44) ustalono:**

W związku z wypowiedzeniem umowy kredyt nr (...) i postawieniem całej należności w stan natychmiastowej wymagalności, strona powodowa wezwała pozwanych do zapłaty w terminie 7 dni, na wskazany przez bank w treści tego pisma rachunek bankowy, kwoty 103.046,83 zł. tytułem należności kapitałowej, kwoty 5.209,04 zł. tytułem odsetek umownych i kwoty 603,82 zł. tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie w spłacie należności kapitałowej.

**- na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych (k. 17) oraz zeznań pozwanych (k.247-248v) ustalono:**

Pozwani nie dokonali spłaty kwoty, do uiszczenia której zostali wezwani i strona powodowa w dniu 28 listopada 2019 r. wystawiła wyciąg z ksiąg bankowych nr (...), z którego wynika, że wymagane zadłużenie pozwanych z tytułu umowy kredytowej nr (...) zawartej w dniu 21 marca 2016 r., zmienionej aneksem z dnia 21 maja 2018 r. wynosiło 112.826,99 zł., a na które składały się: kwota 103.046,83 zł. tytułem niespłaconego kapitału, kwota 5.209,04 zł. z tytułu odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 7,95% za okres od dnia 10 stycznia 2019 r. do dnia 13 sierpnia 2019 r., kwota 4.571,12 zł. z tytułu odsetek za opóźnienie naliczanych od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 14,00% za okres od dnia 10 stycznia 2019 r. do dnia 28 listopada 2019 r. oraz dalsze odsetki umowne za opóźnienie w spłacie wymagalnych rat w wysokości odsetek maksymalnych określonych w art. 481 § 2<sup>1</sup> k.c. liczone od kwoty kapitału od dnia 29 listopada 2019 r. do dnia zapłaty. Pozwani do chwili obecnej nie spłacili zadłużenia wynikającego z wyciągu z ksiąg banku.

**Dodatkowo sąd ustalił następujące fakty :**

Pozwani prowadzą gospodarstwo rolne o powierzchni ok. 100 ha, z czego ok. 15 ha stanowi ich własności, a pozostały grunt dzierżawią. Aktualnie pozwani stracili dzierżawę gruntu o pow. 33 ha, ponieważ z uwagi na kłopoty finansowe, nie byli w stanie zapłacić czynszu dzierżawnego. Przedmiotem ich działalności jest produkcja roślinna, głównie uprawa zboża oraz kukurydzy i soi. Pozwani są w wieku 57 lat, nie mają nikogo na utrzymaniu, generalnie są zdrowi. Pozwany – S. K. ma problemy z kręgosłupem i choruje na nadciśnienie, a pozwana – Z. K. ma problemy kardiologiczne i również cierpi na schorzenia kręgosłupa.

**Dowód:**

- zeznania pozwanego S. K. – k. 247-248 i nagranie

- zeznania pozwanej Z. K. – k. 248 i nagranie

Pozwani borykają się z problemami finansowymi, gdyż w 2018 r. na skutek suszy osiągnęli znacznie mniejsze plody z gospodarstwa, a co za tym idzie ich dochód z gospodarstwa był znacznie niższy niż zakładali. Z kolei w maju 2019 r. obfite opady spowodowały, że zalało znaczną część pól wchodzących w skład ich gospodarstwa i kwota obniżenia dochodu w wyniku szkód w produkcji roślinnej została oszacowana na 192.417,14 zł., co przy średniej wartości produkcji z gospodarstwa rolnego wynoszącej 332.564,06 zł. stanowiło 57,86 %.

Pozwani z tytułu tych szkód nie otrzymali żadnych świadczeń od ubezpieczycieli, ponieważ zawarli umowę ubezpieczenia jedynie w zakresie szkód wywołanych gradem, nie byli natomiast ubezpieczeni od szkód spowodowanych innymi zjawiskami atmosferycznymi, takimi jak susza, powódź, nawałnice, gdyż nie było ich na to stać. Do pierwszej umowy ubezpieczenia Państwo dopłaca 60%, a pozostałe umowy są pełnopłatne. Koszt zawarcia umowy ubezpieczenia od szkód wywołanych gradem wyniósł pozwanych ok. 13.000 zł. na rok.

Wobec powyższego pozwani nie byli w stanie spłacać rat przedmiotowego kredytu i rat z dwóch dodatkowych kredytów, które zaciągnęli w powodowym Banku. Przeciwko pozwanemu – S. K. prowadzone są postępowania egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w D. z wniosku wierzycieli: (...) Sp. z o.o. na łączną kwotę 36.962,37 zł., (...) sp. z o.o. na łączną kwotę 441.166,57 zł., (...) na łączną kwotę 128.029,32 zł. (...) Bank (...) S.A. na łączną kwotę 96.417,70 zł.

(...) Sp. z o.o. nabył od (...) Bank (...) S.A. na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 23 maja 2019 r. wierzytelności w stosunku do pozwanych wynikające z dwóch umów z dnia 7 marca 2014 r. i z dnia 22 stycznia 2015 r. w kwotach wynoszących na dzień 25 maja 2020 r.: 68.890 zł. i 20.359,20 zł.

**Dowód:**

- kserokopia zaświadczenia Komornika Sądowego przy Sądzie

Rejonowym w D. J. S. z dnia

26.05.2020 r. – k. 204

- kserokopia pisma (...) sp. z o.o. z dnia 25.05.2020 r. –

k.202-203

- zeznania pozwanego S. K. – k. 247-248 i nagranie

- zeznania pozwanej Z. K. – k. 248 i nagranie

Na mocy decyzji Kierownika Biura Powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (...) Biura Powiatowego z dnia 04 października 2019 r. pozwani - w związku w wystąpieniem w 2019 r. szkód w ich uprawach w rozmiarze ponad 30% - otrzymali pomoc finansową w wysokości 73.135 zł.

Pozwani z tytułu prowadzonego gospodarstwa rolnego w 2019 r. otrzymali następujące dopłaty bezpośrednie:

43.708,07 zł. z tytułu jednolitej płatności obszarowej,

29.334,56 zł. z tytułu płatności na zazielenienie,

4.929,17 zł. z tytułu płatności redystrybucyjnej,

20.753,97 zł. z tytułu płatności do powierzchni upraw roślin strączkowych na ziarno,

1.257,98 zł. z tytułu zwrotu dyscypliny finansowej

**Dowód:**

- kserokopia decyzji Kierownika Biura Powiatowego ARiMR z dnia

4.10.2019 r. – k.205

- kserokopia decyzji Kierownika Biura Powiatowego ARiMR z dnia

29.01.2020 r. - k. 206 - 210

Nakazem zapłaty z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie o sygn. I C 1235/19 pozwani: zostali zobowiązani do zapłaty solidarnie na rzecz strony powodowej (...) Banku S.A. z siedzibą w W. kwoty 145.488,41 zł. z odsetkami, a nakazem zapłaty z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie o sygn. I C 1229/19 pozwany S. K. został zobowiązany do zapłaty na rzecz strony powodowej (...) Banku S.A. z siedzibą w W. kwoty 105.362,13 zł. z odsetkami. Od obu nakazów pozwani złożyli sprzeciwy i przedmiotowe sprawy są w toku. (fakt znany z urzędu w oparciu o zapisy w systemie na podstawie podanych przez pozwanych sygnatur akt spraw).

Powyższy stan faktyczny w niniejszej sprawie – jak już wyżej podnoszono – był niesporny (pozwani przyznali powyższe fakty) i wynikał z dokumentów dołączonych do pozwu i dalszych pism procesowych strony powodowej. Pozwani dokumentów tych nie kwestionowali i nie zaprzeczyli ich treści. Skoro pozwani przyznali fakty wynikające z powyższych dokumentów, to fakty te nie wymagały dodatkowych dowodów (art. 229 k.p.c.). Dokumenty przedłożone przez stronę powodową miały charakter dokumentów prywatnych i stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały, złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach ( art. 245 k.p.c.). Dokumenty, z których wynikał stan faktyczny przedmiotowej sprawy, a to umowa kredytu zwarta pomiędzy stronami w dniu 21 marca 2016 r., plan spłat, korespondencja pomiędzy stronami, historia rozliczeń przedmiotowej umowy i wreszcie korespondencja

dotycząca działań windykacyjnych strony powodowej wobec pozwanych oraz wyciąg z ksiąg banku, nie były w ogóle kwestionowane przez pozwanych, a zatem w ocenie sądu odzwierciedlają rzeczywisty stan faktyczny sprawy. Nie ujawniły się również żadne okoliczności, które nakazywałyby sądowi z urzędu poddać w wątpliwość posiadanie przez owe dokumenty waloru wiarygodności i autentyczności. Treść dokumentów jest dokładna, jasna i czytelna. Zdaniem sądu nie ma też podstaw do kwestionowania mocy dowodowej dokumentów bankowych, w tym wyciągu z ksiąg bankowych. Co prawda – w myśl art. 95 ust. 1a Prawa bankowego – wskazane dokumenty w postępowaniu cywilnym mają walor dokumentów prywatnych, niemniej sąd nie dopatrywał się żadnych okoliczności, pozwalających na stwierdzenie, że treść przedłożonych dokumentów prywatnych jest niezgodna z rzeczywistym stanem rzeczy. Takich okoliczności nie wskazali również pozwani, nie kwestionując faktu zawarcia ze stroną powodową umowy kredytu o treści wynikającej z przedłożonego przez stronę powodową dokumentu i nie kwestionując doręczonego jej planu spłat rat tego kredytu oraz faktu zaprzestania ich spłaty po pewnym czasie. Pozwani wnosząc o oddalenie powództwa powołali się jedynie na fakt bezpodstawnego - w ich ocenie - podwójnego naliczania przez bank odsetek umownych, jak i karnych, jak również podnieśli zarzut przedwczesności powództwa, a w konsekwencji naruszenia przez powoda zasad współżycia społecznego. A zatem okoliczności faktyczne wynikające z przedłożonych przez stronę powodową dokumentów należy uznać za bezsporne i z ich treści wynika jednoznacznie fakt zaciągnięcia zobowiązania kredytowego przez pozwanych, jak też wysokość ich zadłużenia i zaprzestanie spłaty tego zobowiązania pieniężnego.

Pomocniczo w postępowaniu wykorzystano również zeznania pozwanych, którzy wyjaśnili przyczyny niespłacania przez nich zaciągniętego kredytu oraz opisali swą sytuację majątkową. Zeznania pozwanych ściśle korespondują ze sobą, jak również znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym, a to wnioskowanych przez obie strony dokumentach. Zeznania te zasługują więc na danie im wiary w całości. Jawią się one jako obiektywne, przekonujące i nie ujawniły się jakiegokolwiek okoliczności, które miałyby podważać wiarygodność tych zeznań.

Sąd pominął dowód z przesłuchania osoby wchodzącej w skład organu uprawnionego do reprezentowania strony powodowej, gdyż osoba wchodząca w skład tego organu nie stawiała się na rozprawę celem przesłuchania, a nadto strona powodowa zrezygnowała z przesłuchania takiej osoby, gdyż członkowie Zarządu powodowego Banku nie posiadali żadnych innych informacji w tej sprawie poza wynikającymi z dokumentów dołączonych do akt sprawy (k.239). Pominięcie dowodu z przesłuchania przedstawiciela strony powodowej nie zachwiało jednak równowagi stron w procesie, gdyż okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy wynikały przede wszystkim z dokumentów stanowiących dowody w sprawie.

Sąd pominął dowód z zawnioskowanej przez pozwanych opinii biegłego specjalisty z zakresu rachunkowości, księgowości, finansów i spraw bankowych celem ustalenia zasadności wypowiedzenia umowy kredytowej, prawidłowości naliczania odsetek, w tym zasadności naliczania podwójnych odsetek oraz ważności postanowień umowy kredytowej dotyczącej naliczania podwójnych odsetek, gdyż fakty które miałyby zostać wykazane tym środkiem dowodowym nie wymagały wiadomości specjalnych. To bowiem do sądu, a nie biegłego należy ocena okoliczności, na które wnioskowany dowód miałby zostać przeprowadzony tj. czy zasadne było wypowiedzenie umowy kredytowej i czy dopuszczalne jest zastrzeżenie w umowie naliczania odsetek od niespłaconego kapitału i odsetek za nieterminowe spłacanie rat kredytu. Są to bowiem kwestie natury prawnej, nie zaś fakty, do ustalenia których wymagane jest posiadanie wiadomości specjalnych z zakresu ekonomii, bankowości, księgowości i rachunkowości. Pozwani kwestionowali bowiem, że zapisy w umowie o naliczaniu odsetek karnych w przypadku naliczania odsetek podstawowych są nieważne, gdyż dochodzi w ten sposób do dublowania odsetek za ten sam okres, co sprzeciwia się przepisom prawa, a zatem do oceny powyższego zarzutu nie są wymagane wiadomości specjalne z zakresu wiedzy ekonomicznej i finansowej, lecz ocena przepisów prawa. Tę samą argumentację należy odnieść do ustalenia zasadności wypowiedzenia umowy kredytowej. W orzecznictwie przeważa stanowisko, że nie jest dopuszczalny dowód z opinii biegłego co do treści obowiązującego prawa lub zasad stosowania i wykładni prawa (por. wyrok SN z 10.10.1990 r., I CR 379/90, niepubl.). Co do zasady, wiedza z zakresu prawa nie może być uznana za wiadomości specjalne, skoro przyjmuje się jako obowiązującą zasadę *iura novit curia* czyli „sąd zna prawo” (por. wyrok SN z 1.7.1998 r., I PKN 203/98, Legalis). Z kolei zasadność rozliczania wpłat dokonywanych przez pozwanych z tytułu przedmiotowej umowy wynika z przedłożonego przez stronę pozwaną dokumentu w postaci szczegółowego rozliczenia do zawartej



przez strony umowy kredytu zalegającej na k. 50-51 i 20-22v. Powyższe zestawienie jest dla sądu jasne i czytelne, a dodatkowo z oświadczeń pozwanych złożonych na rozprawie w dniu 15 września 2020 r. wynika, że pozwani rozliczenia tego także nie kwestionowali, a jedynie mieli wątpliwość co do możliwości zastrzeżenia w umowie odsetek karnych od należności przeterminowanej i odsetek umownych od kapitału niewymagalnego (k. 248v i adnotacja 01:45:00). Wobec powyższego przeprowadzenie wnioskowanego przez pozwanych dowodu z opinii biegłych wyłącza przepisy kodeksu i tego rodzaju dowód jest nieprzydatny do wykazania faktów, na które – wg wniosku pozwanych – dowód ten miałby zostać przeprowadzony, jak również tego rodzaju dowód zmierzał jedynie do przedłużenia postępowania, a zatem podlegał pominięciu na podstawie przepisów wskazanych w protokole rozprawy z dnia 15 września 2020 r. (k.246v – adnotacja 00:11:16).

### **Sąd rozważył, co następuje:**

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości, a zgłoszone przez pozwanych w sprzeciwie zarzuty mające przemawiać za niezasadnością żądania strony powodowej nie mogą być uznane za skuteczne.

W niniejszej sprawie strona powodowa domagając się od pozwanych zapłaty kwoty dochodzonej pozwem wywodzi swe roszczenie z faktu zawarcia pomiędzy stronami umowy o kredyt, z której pozwani przestali się wywiązywać tj. zaprzestali spłacania rat kredytowych, w związku z czym strona powodowa skutecznie wypowiedziała ww. umowę i wezwała pozwanych do zwrotu całej kwoty niespłaconego kredytu wraz z odsetkami i opłatami, która stała się przeterminowana i wymagalna.

Z kolei pozwani, celem odparcia żądania pozwu, zgłosili zarzut przedwczesności powództwa oraz podwójnego i - w ich ocenie - bezzasadnego naliczania przez stronę powodową odsetek umownych i karnych, a w konsekwencji naruszenie przez stronę powodową zasad współzycia społecznego.

Mając na uwadze powyższe podstawą prawną roszczenia strony powodowej jest – oprócz ww. umowy kredytowej - przepis art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2357 ze zm.), zgodnie z którym przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Z kolei zgodnie z treścią art. 75 wyżej powołanej ustawy - Prawo bankowe w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu, o ile ustawa z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne nie stanowi inaczej. Termin wypowiedzenia, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy - 7 dni. Stosownie zaś do art. 75c ustawy – Prawo bankowe, jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych i w wezwaniu tym bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

Pozwani swoje zarzuty przeciwko żądaniu pozwu wywodzą z kolei z przedwczesności powództwa oraz z niedopuszczalności naliczania podwójnych odsetek, jak również naruszenia przez stronę powodową zasad współzycia społecznego.

W tym miejscu należy podnieść, że zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Uregulowanie przepisu art. 6 k.c. stanowi o ciężarze dowodu w sensie materialnoprawnym i wskazuje, kogo obciążają skutki nieudowodnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być rozumiana w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, spoczywa on na stronie powodowej. Zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu, wynikającym z przywołanego przepisu, powód jest zobowiązany do wykazania wszystkich okoliczności uzasadniających jego roszczenie tak co do zasady jak i wysokości. Pozwany zaś, który odmawia uczynienia zadość żądaniu powoda, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje (vide wyrok SN z

3.10.1969 r., II PR 313/69, Legalis 14124 oraz wyrok SN z 20.04.1982 r., I CR 79/82, Legalis 23098). Spoczywający na pozwanym obowiązek dowiedzenia okoliczności wskazujących na wygaśnięcie zobowiązania nie może wyprzedzać ciężącego na powodzie obowiązku udowodnienia powództwa. Podkreślić jednakże należy, że art. 6 k.c. rozumiany być musi przede wszystkim w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał. (vide: wyrok SN z 20.12.2006 r., IV CSK 299/06, Legalis 161055 oraz wyrok SN z 7.11.2007 r., II CSK 293/07, Legalis 162518). Na stronie powodowej zatem – zgodnie z ogólną zasadą rozkładu ciężaru dowodu wyrażoną w art. 6 k.c. – spoczywał obowiązek wykazania, że objęta żądaniem pozwu należność - oznaczona co do wysokości, tytułu i daty płatności – istniała i nie została przez jej przeciwnika procesowego uiszczona, a na pozwanych ciążył obowiązek wykazania, że wypowiedzenie umowy kredytu przez stronę powodową było przedwczesne oraz że zapisy umowy co do odsetek podstawowych i odsetek karnych za opóźnienie w spłacie rat kredytowych są nieważne, jak również że działania strony powodowej cechuje naruszenie konkretnych zasad współżycia społecznego. Należy w tym miejscu podkreślić, iż obowiązek przedstawienia dowodów, zgodnie z przepisem art. 3 k.p.c. spoczywa na stronach, zaś ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Nie wymagają jednak dowodu – stosownie do przepisu art. 229 k.p.c. – fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości co do swej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Ponadto zgodnie z przepisem art. 230 k.p.c. gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Nadto zgodnie z zasadą kontradiktoryjności, rządzącą procesem cywilnym, rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.).

Dokonując oceny całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego zaznaczyć trzeba, że strona powodowa za pomocą zaferowanych dowodów z dokumentów wykazała zasadność roszczenia dochodzonego pozwem. Przedstawiła bowiem dokument umowy kredytu, z którego wynikało zobowiązanie pozwanych oraz metodologia naliczania należności ubocznych, którym to faktom zresztą pozwani nie przeczyli. Strona powodowa przedstawiła także wyciąg z ksiąg rachunkowych banku określający wysokość zadłużenia pozwanych oraz tabelaryczne zestawienie wpłat dokonywanych przez pozwanych i sposobu ich rozliczania. Powodowy bank przedstawił również dokumenty potwierdzające okoliczność skutecznego wypowiedzenia umowy kredytowej zawartej z pozwanymi. Sąd miał przy tym na względzie, że wyciąg z ksiąg bankowych strony powodowej ma charakter dokumentu prywatnego – niemniej w zestawieniu z innymi dokumentami przedstawionymi przez stronę powodową – nie mogło być wątpliwości, iż stronie powodowej przysługiwało roszczenie dochodzone przedmiotowym pozwem. Podkreślenia wymaga fakt, że strona powodowa - poza samym wyciągiem z ksiąg bankowych - przedłożyła także inne dokumenty, w tym zawarte w formie tabelarycznej, szczegółowe zestawienie dokonywanych przez pozwanych wpłat, pozwalające na analizę struktury i wysokości zadłużenia Z. K. i S. K. w okresie kiedy pozwani realizowali jeszcze spłatę poszczególnych rat, jak też umożliwiające analizę sposobu rozliczania tych wpłat i zaliczania ich na poszczególne pozycje tj. spłatę raty kapitałowej, raty odsetkowej, odsetek karnych, koszty monitów i upomnień, opłaty restrukturyzacyjnej oraz kosztów windykacji ( por. szczegółowe rozliczenie wpłat – k.20-22v i k. 50-51). Z dokumentów tych wynika w sposób niewątpliwy, że pozwani, pomimo restrukturyzacji kredytu dokonanej na podstawie zawartego w dniu 21 maja 2018 r. aneksu nr (...) do umowy kredytu z dnia 21 marca 2016 r., w związku z ich problemami finansowymi spowodowanymi stratami w plonach w prowadzonym gospodarstwie na skutek niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, wywiązywali się z warunków umowy restrukturyzacyjnej tylko do końca 2018 r., a od stycznia 2019 r. zaprzestali spłacania rat kredytu. A zatem, skoro pozwani zaprzestali spłaty kredytu, to strona powodowa jak najbardziej miała podstawę prawną do wypowiedzenia umowy kredytu stosownie do przepisu art. 75 ustawy – Prawo bankowe oraz stosownie do § 9 pkt. 1a i 1b przedmiotowej umowy kredytu i § 5 aneksu nr (...) do tej umowy.

Strona powodowa przed wypowiedzeniem umowy kredytu dochowała też wymogów z art. 75c ustawy – Prawo bankowe, gdyż w piśmie z dnia 25 marca 2019 r. poinformowała pozwanych o konieczności spłaty zadłużenia tj. rat za miesiące styczeń – marzec 2019 r., odsetek umownych i odsetek podwyższonych za opóźnienie w spłacie należności

kapitałowej w terminie 14 dni lub możliwości złożenia w tym terminie wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Z uwagi na to, że wniosek pozwanych o kolejną restrukturyzację kredytu nie został uwzględniony, gdyż pozwani nie byli w stanie podolać spłaceniu trzech zaległych rat, a taki był warunek powodowego Banku co do restrukturyzacji, strona powodowa w dniu 18 czerwca 2019 r. tj. po upływie tego czternastodniowego terminu, wystosowała do pozwanych pisma o wypowiedzeniu umowy. W tym miejscu należy podnieść, że bank nie ma obowiązku wyrażania zgody na restrukturyzację zadłużenia. Pozytywne rozpatrzenie wniosku dłużnika uzależnione jest od jego sytuacji finansowej i gospodarczej. Bank, oceniając sytuację finansową i gospodarczą kredytobiorcy, może umożliwić restrukturyzację zadłużenia. Warunki restrukturyzacji uzgadniane są wspólnie przez bank i kredytobiorcę. Restrukturyzacja zadłużenia może polegać na zmianie warunków spłaty kwoty kredytu, czy też terminów spłaty, stosownie do sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy. Jak ustalono w oparciu o zeznania pozwanych oraz dołączone dokumenty dotyczące kolejnej restrukturyzacji kredytu (k.183, 184) strona powodowa prowadzenie rozmów o restrukturyzację kredytu i wypracowanie kolejnego aneksu uzależniła od wpłaty przez pozwanych trzech zaległych rat kredytowych, a ponieważ pozwani w powodowym Banku mieli aż 3 kredyty, których nie spłacali, a których łączne raty wynosiły 7.200 zł. miesięcznie, to nie byli w stanie jednorazowo spłacić tych trzech rat tj. kwoty ponad 21.000 zł. i do podpisania ugody oraz restrukturyzacji przedmiotowego kredytu nie doszło. A zatem nie ulega wątpliwości, że w przedmiotowej sprawie powodowy Bank dochował wymogów procedury z art. 75c powołanej ustawy Prawo bankowe i w związku z tym miał podstawę prawną do wypowiedzenia umowy kredytu, co nastąpiło w pismach z dnia 18 czerwca 2019 r. doręczonych pozwany w dniu 24 czerwca 2019 r. (k.38-41). Strona powodowa w wypowiedzeniu umowy kredytu wskazała też ustawowy i określony w umowie kredytu oraz w aneksie nr (...) do przedmiotowej umowy kredytu termin wypowiedzenia tj. 1 miesiąc od dnia następującego po dniu doręczenia pozwany wypowiedzenia. A zatem termin wypowiedzenia zaczął swój bieg w dniu 25 czerwca 2019 r. i zakończył się w dniu 25 lipca 2019 r. Od dnia następnego roszczenie strony powodowej stało się wymagalne.

Strona powodowa sprostала powinnościom dowodowym co do samego faktu udzielenia pozwany kredytu oraz wysokości pożyczonej kwoty, jak też aktualnej wysokości zobowiązania kredytobiorców, które determinuje też wysokość odpowiedzialności pozwanych. Strona powodowa przedstawiła całe rozliczenie historii umowy, a pozwani faktów tych skutecznie nie zakwestionowali, gdyż nie zaferowali żadnych pozytywnych dowodów, które by umożliwiały ustalenie stanu faktycznego odmiennie niż to przedstawiała strona powodowa. Pozwani w ogóle nie zaprzeczali twierdzeniem strony powodowej dotyczącym wysokości zadłużenia i wiarygodności wyciągu z ksiąg bankowych i nie kwestionowali zadłużenia w kwocie 112.826,99 zł., a jedynie konieczność spłaty odsetek karnych (k.248v) . Należy więc stwierdzić, że wysokość dochodzonych przez stronę powodową należności znajduje potwierdzenie w przedłożonych dokumentach rozliczeniowych dotyczących przedmiotowej umowy i należności dochodzone przez powodowy Bank wynikają z ustaleń umownych stron, w tym także w ustaleniach umownych stron znajdują podstawę dochodzone należności odsetkowe.

Wobec powyższego uznać należy, że strona powodowa wykazała i udowodniła dochodzone pozwem żądanie – zarówno co do zasady, jak i co do wysokości.

Z kolei pozwani nie wykazali, by podniesione przez nich w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzuty były zasadne i zasługiwały na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy ocenić zgłoszony przez pozwanych zarzut przedwczesności powództwa. Na poparcie tego zarzutu, pozwani powoływali się na fakt, że prowadzą gospodarstwo rolne i w 2013 r. oraz w 2015 r. ponieśli znaczne straty w uprawach, w wyniku czego byli zmuszeni zaciągnąć zobowiązanie kredytowe. Pozwani podnieśli też, że brak spłaty tego zobowiązania nie był wynikiem ich złej woli, lecz wynikał z ich złej kondycji finansowej spowodowanej kolejnymi stratami w uprawach na skutek suszy z 2018 r., o czym informowali powodowy Bank w kolejnym wniosku o restrukturyzację z dnia 15 kwietnia 2019 r., w którym zwracali się o przełożenie zaległych rat kredytowych z trzech zaciągniętych u strony powodowej kredytów na wrzesień 2019 r.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, że pozwani zawarli z powodowym bankiem w dniu 21 marca 2016 r. umowę kredytu konsumpcyjnego i umowa ta została zmieniona aneksem z dnia 21 maja 2018 r. w związku

z wnioskiem kredytobiorców o restrukturyzację zadłużenia. Pomimo wydłużenia okresu kredytowania o 48 miesięcy i wprowadzenia karencji w spłacie całości rat kapitałowo – odsetkowych na okres 3 miesięcy, a więc do dnia 10 września 2018 r., pozwani od stycznia 2019 r. całkowicie zaprzestali spłat rat kredytu ustalonych w aneksie. Podkreślić przy tym trzeba, że możliwość wypowiedzenia umowy zgodnie z postanowieniami aneksu zależała od powstania zaległości w spłacie całości lub części dwóch rat określonych w § 1 aneksu i ten warunek został spełniony, gdyż w dniu wystosowania do pozwanych wezwania do zapłaty z wyznaczeniem czternastodniowego terminu na dokonanie spłaty zaległego zadłużenia lub na złożenie wniosku o restrukturyzację, pozwani zalegali z zapłatą rat za trzy pełne miesiące, co wynika z porównania wezwania do zapłaty (k.31,34) z harmonogramem spłat (k. 30) oraz z zeznań pozwanych, którzy potwierdzili tę okoliczność. Tym samym pod względem prawnym powodowy Bank był upoważniony do wypowiedzenia umowy. W tym miejscu należy podkreślić, że kolejny wniosek pozwanych o restrukturyzację zadłużenia nie doprowadził do zawarcia kolejnej ugody w tym zakresie, o czym już wyżej była mowa, a zatem strona powodowa była uprawniona do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu przedmiotowej umowy kredytu, kiedy to pozwani zalegali już z zapłatą rat za okres od stycznia do czerwca 2018 r. W efekcie - w ocenie sądu - doszło do prawidłowego wypowiedzenia umowy kredytowej pozwany, co skutkowało jej postawieniem w stan natychmiastowej wymagalności po upływie okresu wypowiedzenia tj. po 25 lipca 2019 r. . Treść tego wypowiedzenia nie była wadliwa pod względem prawnym. Z tych też względów zarzut pozwanych, że przedmiotowe powództwo jest przedwczesne jest w żaden sposób nieuzasadniony. Skoro doszło do prawidłowego wypowiedzenia umowy kredytu wobec zachowania wszystkich wymogów przewidzianych przez ustawę Prawo bankowe i zawartą pomiędzy stronami umowę kredytu, to roszczenie strony powodowej stało się wymagalne w dniu 26 lipca 2019 r, a powodowy Bank wystąpił z przedmiotowym pozwem w dniu 5 grudnia 2019 r.

Nie zasługiwał też na aprobatę sądu zarzut pozwanych jakoby działania powodowego Banku, polegające na wypowiedzeniu umowy kredytu bez umożliwienia pozwany kolejnej restrukturyzacji, były sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Pozwani na tę okoliczność powoływali się na fakt, że nie mieli złej woli w spłacaniu rat kredytu, a brak spłaty został spowodowany wyżej wskazanymi problemami finansowymi, w tym suszą w 2018 r. i obfitymi opadami w maju 2019 r., co miało wpływ na znaczne obniżenie plonów z ich gospodarstwa. Trzeba bowiem podnieść, że strona powodowa w maju 2018 r., gdy pozwani mieli problemy w spłacie rat kredytowych spowodowane stratami w gospodarstwie rolnym, zgodziła się na uwzględnieniu wniosku pozwanych o restrukturyzację kredytu i zawiesiła spłatę rat kredytu na okres 3 miesięcy, tak by pozwani mogli zgromadzić na to środki finansowe po zbiorach plonów oraz zgodziła się na wydłużenie terminu spłaty kredytu o dalsze 4 lata. A zatem wyszła naprzeciw oczekiwaniom pozwanych i uwzględniła ich trudną sytuację finansową. Wobec powyższego nie można ocenić zachowania strony powodowej, polegającego na nie zawarciu kolejnej ugody co do spłaty zaległych rat, które od stycznia 2019 r., a więc zaledwie kilka miesięcy po podpisaniu aneksu restrukturyzacyjnego, nie były płacone, jako działania sprzecznego z zasadami współzycia społecznego. Pozwani sami bowiem przyznali w swych zeznaniach, że warunkiem podjęcia takich rozmów było spłacenie przez nich trzech zaległych rat, a pozwani tego warunku nie mogli przyjąć, gdyż nie dysponowali wówczas taką kwotą, wobec powyższego do ugody nie doszło i pozwani nie regulowali zaległych i bieżących rat kredytowych i to nie tylko z tytułu przedmiotowej umowy kredytowej, lecz także z dwóch dodatkowych umów zawartych z tym samym Bankiem. Trudno więc w takiej sytuacji zarzucić powodowemu Bankowi, by nie kontynuując rozmów w zakresie ugody z pozwany co do spłaty zadłużenia i wypowiadając przedmiotową umowę kredytu, naruszył zasady współzycia społecznego, których zresztą pozwani nie skonkretyzowali. To stanowisko jest tym bardziej uzasadnione, gdy się uwzględni fakt, że pomimo dokonanej wcześniej restrukturyzacji kredytu, pozwani przestali się wywiązywać z ustaleń w tym zakresie zawartych w podpisanym aneksie i to po upływie zaledwie kilku miesięcy od podpisania tego aneksu. W tym miejscu należy też podkreślić, że powoływanie się na naruszenie zasad współzycia społecznego wymaga wskazania, jaka konkretnie zasada została naruszona oraz wskazania pełnej treści powoływanej zasady. Wobec powyższego wystąpienie przez stronę powodową z przedmiotowym pozwem o zapłatę, w sytuacji gdy pozwani od stycznia 2019 r. do chwili wypowiedzenia umowy kredytu tj. do 25 lipca 2019 r. nie wpłacili ani jednej raty z tytułu przedmiotowej umowy, a wcześniej zawierali już ze stroną powodową aneks restrukturyzujący umowę, z którego się nie wywiązali, nie może być uznane za nadużycie przez stronę powodową prawa i za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Niekwestionowaną bowiem jest zasada „pacta sunt servanda” – „umów należy dotrzymywać”, a zatem strona powodowa miała prawo wypowiedzieć zawartą umowę o kredyt w sytuacji, gdy pozwani

nie wywiązywali się z jej postanowień i postanowień aneksu do tej umowy. Sama więc okoliczność, że pozwani zaprzestali spłaty zaległych i bieżących rat z powodu trudności finansowych, a nie ze złej woli, nie powoduje, że działania strony powodowej polegające na wypowiedzeniu umowy kredytowej i postawieniu w stan natychmiastowej wymagalności całej kwoty kredytu, są sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i nie zasługują na uwzględnienie. W takim stanie rzeczy wypowiedzenie kredytu pozwanym przez stronę powodową nie może być traktowane jako naruszenie art. 5 k.c.

Za bezzasadny uznał sąd także zarzut pozwanych co sposobu naliczania przez powodowy Bank odsetek tj. co do niedopuszczalności podwójnych odsetek. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że strona powodowa w sposób nieprawidłowy naliczała odsetki. Z postanowień umowy kredytu z dnia 21 marca 2016 r., zmienionej aneksem nr (...) z dnia 21 maja 2018 r. wynika jasno, że bank miał prawo naliczać zarówno odsetki za korzystanie z kapitału (odsetki bieżące) od rat kredytowych jeszcze niewymagalnych, będące przecież swoistym wynagrodzeniem pożyczkodawcy za korzystanie z jego pieniędzy określone w umowie na kwotę 34.948,37 zł. (§ 1 pkt.2c), jak i odsetki za opóźnienie w terminowym regulowaniu przez pozwanych zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy tj. od zadłużenia już wymagalnego, ale jeszcze niespłaconego (odsetki od należności przeterminowanych) liczone od kwoty niespłaconych w terminie zobowiązań w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie określonych w art. 481 § 2<sup>1</sup> k.c. (§ 7 umowy). Twierdzenie o tym, że bank bezzasadnie naliczał odsetki dwutorowo – a więc od rat jeszcze niewymagalnych odsetki bieżące (umowne), a od rat wymagalnych i niespłaconych odsetki od należności przeterminowanych (karne) nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem strony zawierające umowę - stosownie do treści przepisu art. 353<sup>1</sup> k.c. - mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. W ocenie sądu, nie jest sprzeczne z prawem, ani też z zasadami współzycia społecznego, obciążenie kontrahenta umowy, który nie wywiązuje się terminowo ze swoich zobowiązań pieniężnych, obowiązkiem zapłaty stosownych odsetek za opóźnienie, które nie przekraczają wysokości odsetek maksymalnych, a tak było ustalone w przedmiotowej umowie. Zgodnie z zapisami powyższej umowy odsetki od kapitału niewymagalnego w wysokość 34.948,54 zł., stanowiące jeden ze składników kosztów kredytu, były wynagrodzeniem za korzystanie z kapitału udostępnionego przez Bank i składały się na ratę kapitałowo – odsetkową, zaś odsetki karne od należności przeterminowanej były odsetkami za opóźnienie w spłacie rat tj. za nieterminowe wywiązywanie się przez pozwanych ze spłaty poszczególnych rat kredytu, które przewiduje przepis art. 481 § 1 k.c., a których wysokość - zgodnie z art. 481 § 2<sup>1</sup> k.c. - nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie i tak też było ustalone w przedmiotowej umowie. Wobec powyższego przedmiotowy zarzut pozwanych jest chybiony. Podkreślić jeszcze należy, że pozwani w sposób świadomy podpisali przedmiotową umowę, a w okresie 14 dni od dnia zawarcia przedmiotowej umowy, która była umową o kredyt konsumencki, mieli możliwość odstąpienia od tej umowy bez podania przyczyn (§ 10 umowy), a zatem w okresie tych dwóch tygodni mieli możliwość przeanalizowania zapisów umowy i doradzenia się w tym zakresie. Kończąc rozważania w zakresie przedmiotowego zarzutu pozwanych, należy jeszcze podnieść, że zgodnie z treścią art. 482 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy. Strona powodowa w przedmiotowym pozwie dochodzi odsetek za opóźnienie od zaległych odsetek dopiero od dnia wniesienia pozwu.

W konsekwencji żądanie pozwu co do zasady i co do wysokości uznać należało za usprawiedliwione w całości i z tego powodu orzeczono jak w pkt I wyroku.

Na koniec należy wskazać, że sąd nie znalazł podstaw do zastosowania w przedmiotowej sprawie art. 320 k.p.c. i rozłożenia na raty zasądzanego świadczenia, co możliwe jest w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Po pierwsze należy podnieść, że sami pozwani wskazywali, że rozłożenie na raty zasądzanego świadczenia niewiele pomogłoby im w spłacie i najlepszym rozwiązaniem byłoby odroczenie terminu spłaty na jakiś dłuższy okres (k. 248-248v i adnotacje: 01:40:16, 01:41:42, 01:42:00, 01:45:00), na co wyżej powołany przepis nie zezwala. Nadto – jak wynika z orzecznictwa - rozłożenie zasądzanego świadczenia na raty uznać należy za celowe wyłącznie wtedy, gdy istnieją podstawy do stwierdzenia, że dłużnik będzie w stanie swoje zmodyfikowane w ten sposób zobowiązanie spełnić.

Nie jest więc wystarczającym do rozłożenia świadczenia na raty samo wykazanie przez dłużnika, że jego aktualna sytuacja osobista, majątkowa, czy rodzinna sprawia, że nierealne jest spełnienie przez niego od razu i w pełnej wysokości zasądanego świadczenia. Uwzględnienie bowiem jednocześnie słusznego interesu wierzyciela wymaga, aby na chwilę orzekania zostało przynajmniej uwiarygodnione w wysokim stopniu, że dłużnik (oceniając rzecz rozsądnie) będzie w stanie spełnić świadczenie w ratach, których liczbę, wysokość i terminy płatności ustali sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie. Skorzystanie bowiem przez sąd z przepisu art. 320 k.p.c. wiąże się z pozbawieniem wierzyciela odsetek od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat (por. uchwałę SN z dnia 15.12.2006 r. - III CZP 126/06, wyrok S.A. w Krakowie z dnia 5.07.2019 r. – I ACa 964/18, wyroki S.A. w Białymstoku z 10.06.2020 r. – I ACa 171/20, z dnia 3.06.2020 r. – I ACa 845/19).

Ustalona przez sąd sytuacja finansowa w jakiej znajdują się pozwani, a to fakt, iż S. K. i Z. K. zostali pozwani przez powodowy Bank z tytułu niespłacania trzech umów kredytowych tj. przedmiotowej umowy i dwóch innych umów, w przedmiocie których aktualnie toczy się postępowanie w tutejszym Sądzie do sygn. I C 1229/19 i I C 1235/19 oraz dodatkowo – jak wynika z przedłożonych przez nich dokumentów – prowadzona jest egzekucja komornicza przeciwko pozwanym na łączną kwotę ponad 700.000 zł., a nadto pozwani posiadają zadłużenia w innych jeszcze bankach, co wynika z ich oświadczenia o stanie majątkowym i rodzinnym (k. 67v, 109v) oraz zadłużenie w stosunku do (...) – Fundusz Sekurytyzacyjny na kwotę łączną ok. 90.000 zł., powoduje, że brak jest możliwości ustalenia wysokości rat na poziomie, który z jednej strony pozwalałby pozwanym na spłatę tych rat w wysokości i terminach ustalonych przez sąd, a z drugiej – nie powodowałby naruszenia słusznego interesu powodowego Banku poprzez oczekiwanie na spłaty przez znaczny okres z ryzykiem zaprzestania ich spłat z uwagi na znaczne zadłużenie pozwanych u innych podmiotów. Należy podkreślić, że sąd korzysta z zastosowania przepisu art. 320 k.p.c. wówczas, gdy z okoliczności sprawy wynika, że rozłożenie świadczenia na raty umożliwi zobowiązanemu wywiązanie się ze zobowiązania w możliwym do przyjęcia przez wierzyciela terminie. Uwzględnienie wniosku dłużnika jest racjonalne, gdy dłużnik wykaże, że będzie dysponować środkami umożliwiającymi wykonanie tak zmodyfikowanego obowiązku w sposób odczuwalny ekonomicznie przez wierzyciela. W przeciwnym bowiem razie ani on sam nie odczuje ulgi, ani wierzyciel nie zostanie należycie zaspokojony, a wszystko zakończy się i tak postępowaniem egzekucyjnym (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 12.03.2019 r. – I ACa 199/18).

Wobec powyższego, mając na uwadze sytuację finansową pozwanych, ich znaczne zadłużenia wobec innych wierzycieli, prowadzone postępowanie egzekucyjne, jak również fakt, że pozwani od stycznia 2019 r. całkowicie zaprzestali spłacać raty z tytułu przedmiotowej umowy o kredyt i nawet po zbiorach we wrześniu 2019 r. – pomimo deklaracji zawartej we wniosku o restrukturyzację z dnia 15 kwietnia 2019 r. – nie podjęli żadnych rozmów z powodowym Bankiem co do spłaty wypowiedzianego już kredytu, w ocenie sądu nie zachodzą przesłanki do zastosowania w przedmiotowej sprawie przepisu art. 320 k.p.c. Rozłożenie bowiem na raty dochodzonego niniejszym pozwem świadczenia i tak nie spowodowałaby, że pozwani wywiązywali się terminowo z tych rat i powodowy Bank najprawdopodobniej nie zostałby zaspokojony. Sami pozwani na to zwrócili uwagę na rozprawie w dniu 15 września 2020 r., gdzie podali, że mimo iż oni nie uchylają się od spłaty zadłużenia, to jedynie odroczenie terminu spłaty na okres, gdy osiągną płynność finansową, pozwoliłoby im na wywiązywanie się z tych zaległych zobowiązań wobec powodowego Banku (k. 248-248v i adnotacje: 01:40:16, 01:41:42, 01:42:00, 01:45:00). Osiągnięcie zaś płynności finansowej, przy takich zadłużeniach jakie mają pozwani, jest bardzo wątpliwe i przemawia za tym, że brak jest podstaw do rozłożenia świadczenia na raty.

O kosztach procesu sąd orzekł jak w pkt. II wyroku na podstawie art. 98 i 98<sup>1</sup> k.p.c. i na koszty te złożyły się żądana przez stronę powodową, która wygrała proces, uiszczona przez nią opłata od pozwu w kwocie 5.642 zł. oraz koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa udzielonego pracownikowi Banku w kwocie 17 zł. i koszty notarialnego poświadczenia tego pełnomocnictwa w kwocie 4,92 zł. W orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że co do zasady uiszczona przez stronę opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego, stanowi niezbędny i celowy wydatek strony związany z postępowaniem, a w związku z tym podlega uwzględnieniu przy rozstrzygnięciu o zwrocie kosztów procesu. (por. w zakresie zaliczania do kosztów procesu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa udzielonego adwokatowi lub radcy prawnemu, ale i analogicznie pracownikowi strony np. uchwałę SN z dnia 12.03.2003 r. – III CZP 2/2003; post. SN z

dnia 6.11.2009 r. – I CZ 61/09; post. SN z dnia 24.01.2011 r. – IV CSK 486/10; post. SN z dnia 6.02.2013 r. - V CZ 87/12 i in.). Podobnie opłata notarialna za poświadczenie odpisu dokumentu pełnomocnictwa dla pracownika strony winna być traktowana jako niezbędny i celowy wydatek strony związany z udziałem w procesie sądowym, gdyż zgodnie z art. 89 § 1 k.p.c. tylko adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy, a także radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej mogą **sami** uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa, a nie jest to możliwe w przypadku innych pełnomocników. Koszty te zasądzono – zgodnie z żądaniem pozwu – z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.